

מבית משניות משמחות פרויקטים חינוכיים

מסכת אבות פרק א' משנה י"ח

נושא המשנה:

שלושה דברים שבזכותם ישובו של עולם מתקיים.

הקדמה:

בעולמינו זה יש מיליארדי בני אדם. כל אדם שונה מחברו וכל מדינה שונה מחבירתה.

על מנת שכל האנשים והעמים בעולם יסתדרו ולא יחריבו את העולם במריבות אחד עם השני, צריך לשמור על שלושה דברים שברגע ששומרים עליהם ישוב העולם יכול להתקיים. ובלעדיהם העולם יחרב חס ושלום.

על תנאים אלו מדבר רבן שמעון בן גמליאל, שהוא נכדו של רבן שמעון בן גמליאל שאמר את המשנה הקודמת.

לְשׁוֹן הַפִּינְיָה

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר,

רבן שמעון בן גמליאל אביו של רבי יהודה הנשיא אומר:

עַל שְׁלוֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד,

בזכות שלושה דברים בני האדם מצליחים לחיות ביחד בשלום
וליישב את העולם. הדבר הראשון:

עַל הַדִּין

בזכות שיש דין אמת, כלומר מערכת משפט תקינה שבה מזכים
את הזכאי ומחייבים את החייב.

שכן כאשר יש מערכת משפט בריאה האנשים הרעים מפחדים
מהעונש שיקבלו ולא עושים פשעים והחברה נשמרת.

הדבר השני שבזכותו העולם מתקיים הוא:

וְעַל הָאֵמֶת

בזכות שהאנשים לא משקרים אחד לשני, שכן אם בחברה
אנשים שהם שקרנים אף אחד לא יסמוך על דבריו של השני
והדבר יביא את העולם לידי חורבן.

הדבר השלישי שבזכותו ישוב העולם מתקיים הוא:

וְעַל הַשְּׁלוֹם,

בזכות השלום שיש בין אדם לחברו ובין מדינה לחברתה נשמר ישוב העולם, שכן אם אין שלום אזי יש מלחמות שמחריבות את העולם כל הזמן.

ותדעו לכם ילדים יקרים שגם כל כיתה מנהלת בצורה טובה שנשמרים שלושת הכללים הנ"ל:
 הדין: שתלמיד שעושה דבר רע יודע שהוא יענש בחומרה ולכן הוא נמנע מלהציק לחברו.
 האמת: שהחברים בכיתה דוברי אמת בלבבם ובלשונם.
 השלום: שיש שלום בין ילדי הכיתה ואין מריבות.
 והראיה לכך ששלושת הדברים שעליהם העולם מתקיים הם דין אמת ושלום היא-

שְׁנֵי אֲמָר

בנביא זכריה שכדי שהקב"ה לא יחריב את ירושלים הוא ציווה-
 "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ דַבְּרוּ אֶמֶת אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ". (זכריה ח')

אֶמֶת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שֶׁפָּטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם:

כלומר בזכות שלושה דברים אלו שהם אמת משפט (דין צדק) והשלום תישמר העיר ירושלים וירושלים היא דוגמא לעולם כולו שבזכות הדין האמת והשלום הוא יתקיים וישמר.

התנא רבן שמעון בן גמליאל מבאר
שלושה דברים שבזכותם החברה וישוב
העולם מתקיימים

השלום

שיש שלום בין בני
האדם ובין המדינות.

האמת

שהאנשים דוברי
אמת, ויש אמון
בין אחד לשני.

הדין

שיש מערכת משפט
תקינה שמחייבת
את החייב ומזכה
את הזכאי.

"אֵמֶת וּמִשְׁפָּט שָׁלוֹם שְׂפָטוֹ בְּשַׁעְרֵיכֶם:"

מעשה בשני אחים שהייתה להם חלקת שדה אותה היו מעבדים.
שנה אחת התחתן האח הבכור והם חילקו את השדה כה וכה.
לאח שהתחתן נולדו ילדים ומשפחתו גדלה פלאים.
חשב האח הצעיר בליבו:

"הרי אחי נשוי והוצאות מרובות לו. אני יכול להסתפק במועט מה יש אם אתן לו קצת?".
ומחשבה למעשה. קם בחצות הליל והעביר לחלקה של אחיו אלומות שיבולים בכפל
כפליים. שמח ממעשהו עלה על יצועו וחיכה לראות מה יקרה בבוקר.
או... טו... טו.....

בעלות השחר, נדהם לגלות את אותו מספר של אלומות בשתי החלקות.
"איך זה קרה? אני לא מבין! הלילה אשאר ער עד שאבין".

ובלילה בחצות בעודו נושא עוד אלומות נתקל באח הבכור עם אלומות.. בשבילו.
"חשבת עליך אחי הצעיר, אמר הבכור ועיניו השפיל".
שמחו האחים, התרגשו מאד עם אהבה כזו מה אפשר לעשות!

החידה היומית

על פי הנלמד במסכת אבות **בכל** פרק א',
מהם הדברים שעליהם העולם עומד?